

SÜRELİDİR

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/12449

SAYI : B.02.0.007.00/ 207
KONU : Yazılı Soru Önergeleri

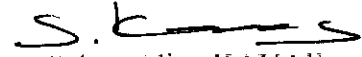
26.2.2010

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE**

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 11.02.2010 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-19747 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR'a ait (16 Adet) Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 16 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 16 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN NEVİN GAYE ERBATUR'UN
7/12449 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Kadına karşı şiddetle mücadelede şiddete uğrayan tarafın uğradığı şiddet konusunda gerekli yerlere başvurulabilmesi için kadının sosyo-ekonomik konumunun güçlendirilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması ve uygulanmasının sağlanması gereklidir. Aksi takdirde, kadının sosyo ekonomik konumu güçlendirilmedikçe kadının toplumsal anlamda, sosyal ve ekonomik, siyasi hayatta görünür kılınmasına da imkan yoktur. Bu çerçevede;

SORULAR:

- 1) Temel eğitime çocuklarını göndermeyen velilerin tespiti, ikna edilmesi ve yasal sorumluluklarının sözlü ve yazılı belirtilmesi hedefi doğrultusunda bugüne dek görüşülen veli ve ikna edilen veli sayısı kaçtır?
- 2) MEB-e-Okul veri tabanı ile İçişleri Bakanlığı MERNİS-Adres Kayıt Sistemi'nin birlikte kullanılır hale getirilmesi, MEB-e-Okul veri tabanının devamsızlık ve okul terkinin izlenmesi için etkinleştirilmesi çalışmalarında gelinecek durum nedir?
- 3) Gerek okul öncesi ve gerekse temel öğretimde toplumsal cinsiyet duyarlılığının gözetilmesi ve bu duyarlılığın ders programlarında, yaşam becerileri kapsamında verilmesi için yapılan çalışmalar nelerdir?
- 4) Milli Eğitim Bakanlığınca kız çocuklarının okullulaşmasını arttırabilmek amacıyla uygulanan özel önlemlere ilaveten, MEB burslarından kız çocuklarının daha fazla yararlanması için herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?
- 5) Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda vurgulandığı gibi, orta öğretime erişimdeki cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmak amacıyla gerekli önlemler alınmış mıdır?
- 6) Kız çocuklarını eğitime kazandırmak için yatılı pansiyonlu hizmetleri genişletilmiş ve iyileştirilmiş midir?
- 7) Kız çocuklarının eğitimde fırsat eşitliğinden yararlanmasının önünde duran engellere yönelik yapılan bilimsel araştırmalar nelerdir? Bu araştırmalar sonucunda elde edilen bilimsel veriler ve analizler nelerdir? Bu verilerin analizinde görüşü alınan STK'lar ve uzmanlar kimlerdir?
- 8) Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi, bu konuda eğitim, danışmanlık ve finansal hizmetlerin sunulması için yapılan çalışmalar nelerdir?
- 9) Kadınlara yönelik istihdam garantili meslek edindirme kurslarının iş piyasasında ihtiyaç duyulan alanlarda çeşitlendirilerek artırılması için ne gibi tedbirler alınmıştır?
- 10) Yoksulluğun azaltılması amacıyla, pozitif ayrımcılık içerecek şekilde, yoksul kadınların ve kadın başlı ailelerin gelir getirici faaliyetlerinin, İl Özel İdaresi Kanunu kapsamında Mikro Kredi uygulamalarıyla desteklenmesi için yapılan çalışmalar ne aşamada?
- 11) Çalışma hayatında yönetici konumundaki kadınların sayısının artırılması için ne gibi tedbirler alınmıştır?
- 12) Kadın konusunda çalışan STK'ların proje hazırlama, yürütme ve kaynak bulma konularındaki kapasitelerinin geliştirilmesi için yapılan çalışmalar nelerdir?
- 13) Makul ücret karşılığında yaşlı, özürlü ve çocuk bakım hizmetlerini sunacak bakım evleri ve kreşlerin sayısının artırılması için alınan tedbirler nelerdir?
- 14) Kadın öğretmenlerin ve eğitimcilerin, MEB'in her düzeyinde eğitim yöneticisi konumlarına getirilmesini sağlayacak özendirme ve düzenlemelerin yapılması için başlatılan girişimler nelerdir?
- 15) Kadının çalışma hayatına girişte ve çalışma hayatında karşılaştığı her türlü ayrımcılığa karşı ne gibi önlemler alınmıştır?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Soru içeriğinde bahsedilen konu Eylem Planı gereğince Milli Eğitim Bakanlığının (MEB) görev alanına girmektedir. Aralık 2008 tarihinde zorunlu eğitim çağında olduğu halde okula kaydı olmayan 6-14 yaş grubu çocuk sayısı 326.513'dür. Bu çocuklardan 140.152'si (% 42) 10-14 yaş grubunda yer almaktadır. 10-14 yaş grubunda olup okula devam edemeyen çocukların ilköğretime devamlarını sağlamak üzere Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı geliştirilmiştir. Eylül 2008 yılından itibaren bu program çerçevesinde yapılan çalışmalar (velilerin iknası, sosyal yardımlar, idari yaptırımlar vb.) sonucunda 28.000 çocuk ilköğretime kazandırılmıştır. 2009-2010 öğretim yılı sonuna kadar 50.000 çocuğun bu programdan yararlanması hedeflenmektedir.

Sorunuzda bahsi geçen faaliyetler bahsekonu Eylem Planı gereğince MEB'in sorumluluğu altında yürütülmektedir. Bu kapsamda ilgili Bakanlık tarafından; Adrese Dayalı Kayıt Sistemi ile e-Okul veri tabanının karşılaştırılması yapılmış, sistem dışındaki çocuklar adresleriyle birlikte il ve ilçe ölçeğinde belirlenmiş ve bu verilere göre il- ilçe düzeyinde net okullulaşma oranlarının belirlenerek sorunun büyüklüğü ortaya konulmuştur. Temel eğitime çocuklarını göndermeyen velilerin, ikna edilmesi ve yasal sorumluluklarının hatırlatılması kapsamında sorunlu bölgelerde bulunan 15 il valisi ve 25 ilçe kaymakamıyla erişim ve devamın izlenmesi toplantısı yapılmıştır.

Ayrıca, e-Okul veri tabanının kullanıcılarına yönelik eğitim içeriği ve materyalleri geliştirilmiş ve veriler okullar tarafından işlenmiştir. Veriler bir yazılım aracılığı ile görselleştirilmiş olup etkin olarak kullanılmaktadır.

Bunun dışında, MEB-e-Okul veri tabanının devamsızlık ve okul terkinin izlenmesi için etkinleştirilmiş; "İlköğretime kayıtsız çocuklar ekranı" kurulmuştur.

Okul öncesi ve temel öğretimde toplumsal cinsiyet duyarlılığının gözetilmesi ve bu duyarlılığın ders programlarında, yaşam becerileri kapsamında verilmesine dönük çalışmalar MEB'in görev alanı kapsamında bulunmaktadır.

Bu çerçevede; MEB tarafından; 1-8'inci sınıf kitap setlerinde her iki cinse ait fotoğraflara dengeli bir biçimde yer verilmiş, konu metinlerinde geçen karakterler konusunda yine cinsiyet eşitliği göz önünde bulundurularak düzenleme yapılmıştır. Eğitim materyallerinde cinsiyetçi öğelerin ayıklanması ile ilgili olarak; ders kitap setlerinde bir cinsi öven ya da yeren anlatımlardan özenle kaçınılmış bu tür öğelerin yer almamasına dikkat edilmiştir. Buna ek olarak ders kitap setlerindeki metinlerde ve görsel öğelerde kullanılan kız ve erkek öğrenci sayıları denk tutulmuş, aile ile ilgili kazanımların işlendiği bölümlerde ailede demokratik yapı ve işleyiş ile anne baba rolleri özenli bir şekilde ifade edilerek kadın erkek eşitliğine dikkat çekilmiştir.

Ayrıca, kız çocuklarının okul/eğitim hayatına kazandırılması konusunda gerek MEB gerek özel kuruluşların bu konudaki çabalarına yer verilmiş ve kız çocukları lehine pozitif ayrımcılık yapılmıştır.

Bunun dışında, 2008-2009 eğitim-öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlanan tarih dersi öğretim programının genel amaçlarında kadının da erkek gibi tarihin öznesi olduğu vurgusu yapılmıştır. Ayrıca öğretmenlere yönelik hazırlanan "Programın Uygulanmasına Yönelik Açıklamalar" başlığında "Medeniyetlerin ve kültürlerin oluşumunda kadın ve erkeğin katkısına ve tarihin öznesinin "insan" olduğuna dikkat edilmelidir." uyarısı yer almaktadır.

Konuya ilişkin olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Yatılılık ve Bursluluk Yönetmeliği çerçevesinde başarılı öğrencilere yönelik olarak burs imkanı tanınmaktadır. 2002 yılında burs imkanlarından yararlanan kız çocuklarının oranı %42 iken 2008 yılında

%47'ye çıkartılmıştır, okullarda rehber öğretmenlerin bu konuda öğrencileri yönlendirmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Konuya ilişkin olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kız çocukları için Orta Öğretim seviyesinde okullaşmanın artırılması amacıyla yürütülen "Özellikle Kız Çocuklarının Okullaşmasının Artırılması Projesi" ile ilk ve orta öğretim düzeyindeki kız çocukları, okulu terk etmiş veya terk etme riski olanlar, eğitime erişimi kültürel, maddi veya ailevi nedenlerle engellenenler, özellikle psikolojik rehberlik ve danışmanlıktan sorumlu olan öğretmenler hedeflenmektedir. Türkiye genelinde 43 ilde uygulanan Proje kapsamında 2011 Eğitim-Öğretim yılı sonuna kadar 12 ilde (Adıyaman, Bitlis, Diyarbakır, Gaziantep, Kars, Kayseri, Mardin, Samsun, Şırnak, Siirt, Tokat, Yozgat) 16 okul açılması planlanmaktadır.

Sorunuzda adı geçen yatılı pansiyonlu hizmetleri MEB'in görev alanında bulunmaktadır. MEB'den alınan bilgilere göre ülke genelinde kız çocukların barındığı 24 adet Yatılı Bölge Okulu bulunmaktadır. Bu okullardan 15'inde sadece kız çocukları barındırılmaktadır. Okullarda barındırılan toplam kız öğrenci sayısı 2465'dir.

Kadına Yönelik Aile İçerisi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı ile öngörülen aktivitelere ilişkin çalışmalar MEB, YÖK ve TÜİK'in sorumluluğu altında bulunmaktadır.

Bu bağlamda konuya ilişkin olarak MEB tarafından, ilköğretime erişimin önündeki engeller belirlenmiş, bu engellerin çözümü için protokol taslağı hazırlanmış, ilgili 20 genel müdürün katılımıyla eğitime erişim ve devamların izlenmesi işbirliği toplantısı yapılmıştır.

İlgili Eylem Planı gereğince, sorunuzda bahsi geçen çalışmaların gerçekleştirilmesine ilişkin olarak İŞKUR ve KOSGEB'a sorumluluk verilmiştir.

Bu kapsamda, KOSGEB'in, esnaf ve sanatkâr tüm KOBİ'lere yönelik "Yeni Kredi Destek Paketi" kapsamında ilk üç ay ödemesiz işletme başına üst limiti 25 bin TL tutarında, şahıs işletmelerinde işletme sahibinin kadın girişimci olması halinde ise işletme başına üst limiti 30 bin TL tutarında kredi sağlanmaktadır. Yine KOSGEB'in Ağustos 2008'de başlatılan "Esnaf ve Sanatkar Kredisi Destek Programı" ile imalatçı esnaf ve sanatkarlara "0" faizli "Cansuyu Kredisi" verilmekte olup, Programda, kadın girişimcilere de pozitif ayrımcılık yapılarak işletme başına 30 bin YTL'ye kadar kredi kullandırılmaktadır.

İŞKUR tarafından ise "AB Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Projesi" kapsamında Hacibektaş, Kütahya, Çorum ve Pendik'te oluşturulan Kadın İş Geliştirme Merkezlerinde (KİŞGEM) ve diğer İŞGEM'lerde 806'sı kadın toplam 2505 kişinin istihdam edilmesi sağlanmıştır.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonunun (UNFPA) mali desteği, Personel Yönetimi Derneği (PERYÖN) ile MEB'in eğitim alanındaki tecrübe ve destekleri ve Boyner Şirketler Grubu ile İŞKUR'un işgücü piyasasına katılmaya yönelik destekleri ile yürütülen Nar Taneleri Projesi kapsamında da SHÇEK kapsamındaki yurtlarda kalan veya bir yakının yanına yerleştirildiği halde SHÇEK tarafından izlenen 18-24 yaş grubu genç kadınların istihdam edilebilmesi ve sosyal hayata katılımlarının sağlanabilmesi için güçlendirme çalışmaları gerçekleştirilerek, bu genç kadınların istihdama ve sosyal hayata katılmalarına destek olunacaktır.

İlgili Eylem Planı ile İŞKUR'un sorumlu tutulduğu konu hakkında İŞKUR tarafından; işsiz kadınların, iş piyasasında ihtiyaç duyulan mesleklerde yetiştirilerek istihdam edilebilirliklerini arttırmak amacıyla kurslar düzenlenmektedir. Dünya Bankası ile yapılan anlaşma kapsamında ise 2006-2010 yılları arasında uygulanacak olan Özelleştirme Sosyal Destek Projesi (ÖSDP-1) eğitim projelerine 7284 kadın işsiz katılımı sağlanmış, bunların 4382'si işe yerleştirilmiştir.

Özelleştirme Sosyal Destek Projesi (ÖSDP-2) kapsamında da Nisan 2009 itibari ile 481 proje başlatılmış, 3.650'si kadın, 9.408 işsiz kursa katılmıştır. 401 proje sonuçlanmış, 1.655'i kadın, 4.312 işsiz işe yerleştirilmiştir.

Bunun yanı sıra, İŞKUR tarafından gerçekleştirilen Aktif İşgücü Piyasası Programları kapsamında;

- İşletmelerde Eğitim Çalışmaları kapsamında son 5 yılda 2.274 seminer düzenlenmiş, 50.995 kişi seminerlerden yararlanmıştır.
- Staj Programlarından 522 kadın ve 720 erkek olmak üzere 1.242 kişi faydalanmıştır.
- İŞKUR, işe yerleştirmede cinsiyet ayrımını ortadan kaldırmaya yönelik bir genelge yayınlarak, işverenlerin cinsiyetle ilgili tercih belirtmesi uygulamasına son vermiş, işgücü taleplerinde işgücü istem formunda yer alan "işçinin cinsiyetine" ilişkin ibareyi uygulamadan kaldırmıştır. Bu konuda son olarak Nisan 2006 tarihinde, Kamu kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına ilk defa işçi olarak alınacaklar hakkında usul ve esasları belirleyen tebliğde değişiklik yapılmış ve işgücü taleplerinde cinsiyet ayrımı kaldırılmıştır.

Ayrıca, 25.05.2006 tarih ve 9644 sayılı talimatla, İl Müdürlüklerinden özel sektör işyerlerinin, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılınmadıkça iş ilişkisinde cinsiyete dayalı ayırım yapılamayacağı konusunda işverenlerin bilinçlendirilmesi istenmiştir.

Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve yoksulluğun önlenmesi için dünyada ve ülkemizde örnekleri olan mikro kredi uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla ve İl Özel İdaresinin görev ve yetkileri arasında yoksullara mikro kredi verilmesinin de yer alması nedeniyle, bu Kanunun söz konusu maddesinin özellikle pozitif ayrımcılık içerecek şekilde kadın yoksulluğunu azaltmaya yönelik olarak 81 İl Valiliğimiz tarafından uygulanması hususunda KSGM'nin İçişleri Bakanlığı nezdindeki girişimleri neticesinde uygulamalar başlatılmıştır. Uygulamaların değerlendirilmesi amacıyla KSGM tarafından "Mikro Kredi Uygulamaları Envanteri Çalışması" yürütülmektedir.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Toplantısında, toplantıya katılan kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu aktiviteye ilişkin olarak ülkemizde kamu ve özel sektörde çalışma hayatında yönetici konumunda (orta ve üst düzey) bulunan kadın sayısında son dönemlerde artış olduğu belirtilmiştir.

2006-2008 Yıllarında yürütülen Proje kapsamında STK'lara; proje hazırlama, yürütme, kapasite geliştirme eğitimleri verilmiştir. Ayrıca 2010 yılında, anılan çalışma KSGM tarafından STK'lara yönelik olarak tekrarlanacaktır.

SHÇEK, koruyucu ve önleyici bir hizmet modeli olarak geliştirilen "Ücretsiz Bakım Hizmeti" ile SHÇEK'ten izin alınarak açılan özel kreş ve gündüz bakım evlerinde ekonomik güçlük içinde bulunan ailelerin çocuklarına % 5 kontenjan ayrılmasını sağlamaktadır. 2009 yılı itibarıyla 966 çocuk ücretsiz özel kreş hizmetinden yararlanmaktadır.

Özürlü bakım hizmetleri kapsamında ise bakıma ve korunmaya ihtiyaç duyan özürlü bireylerin öncelikle ailelerinin yanında bakılmaları için "Evde Bakım Hizmetinden" veya aile danışma ve rehabilitasyon merkezlerinin gündüzlü bakım hizmetinden yararlanmaları sağlanmaktadır. Aile yanında bakımı sağlanamayacak olan özürlü bireyler ise yatılı bakım hizmeti sunan resmi veya özel bakım merkezlerine yerleştirilmektedir. Evde bakım hizmeti kapsamında özürlü bireyin bakımını üstlenen akrabaya aylık bir net asgari ücret ödenmektedir.

Bunun dışında "Yaşlı bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve erişilebilir hale getirilmesi" stratejisi, SHÇEK ile ve D.P.T Müsteşarlığının koordinasyonunda hazırlanan "Yaşlanma Ulusal Eylem Planı"nda da sürdürülebilir strateji olarak yerini almıştır.

13.08.2009 /27318 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik ekinde: "Atölye, laboratuvar veya meslek dersleri öğretmenlerinden meslek ve teknik ortaöğretim kurumları müdür yardımcılığına ve müdür başyardımcılığına başvuruda bulunanlar ile yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumu yöneticiliklerine başvuruda bulunan bayan adaylara, değerlendirme sonucu çıkan toplam puanın %15'i ayrıca ek puan olarak eklenir." maddesi yer almaktadır.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı'nı ile sorunuzda bahsedilen çalışmalarla ilgili olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sorumlu

tutulmuştur. Bu kapsamda, adı geçen Bakanlığa bağlı Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından, Katılım Öncesi Mali Yardım 2008 Yılı Programlaması IPA 1. Bileşeni kapsamında "Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi" yürütülecektir.

Mart 2010'da onaylanması ve uygulamaya konması planlanan Proje'nin temel hedefi, cinsiyet eşitliği konusunda Türk mevzuatının AB Müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi ve söz konusu Müktesebatın uygulanmasından sorumlu kurumların kapasitesinin geliştirilmesidir.

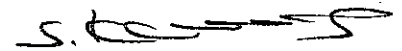
Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Genel Müdürlüğümüzden açılış izni alarak faaliyet gösteren Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ve Çocuk Kulüplerinin açılış, işleyiş ve denetimleri 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu çerçevesinde hazırlanan Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkındaki Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir. Ekonomik güçlük içinde bulunan ailelerin çocuklarına Genel Müdürlüğümüzden açılış izni alarak faaliyet gösteren Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinde, Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri Yönetmeliğinin 27.maddesi gereği, en az 2 çocuk olmak üzere % 5 kontenjan ayrılarak, ücretsiz kreş hizmeti verilmektedir. Bu bakım türünden,

"Ekonomik yetersizlik içinde olan,

- Anne-babası ölü olup bir yakını tarafından bakılan çocuklar,
- Anne veya babası ölü olup, diğer ebeveyni çalışan kişilerin çocukları,
- Çalışmak zorunda olan ve boşanmış kişilerin çocukları,
- SHÇEK kadın konukevleri/ misafirhanesinde bulunan kadınların çocukları,
- Cezaevinde bulunan kadın mahkumların çocukları" yararlanmaktadır.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı